

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

Aktuální informace o kůrovcové kalamitě na Moravě – příčiny a následky

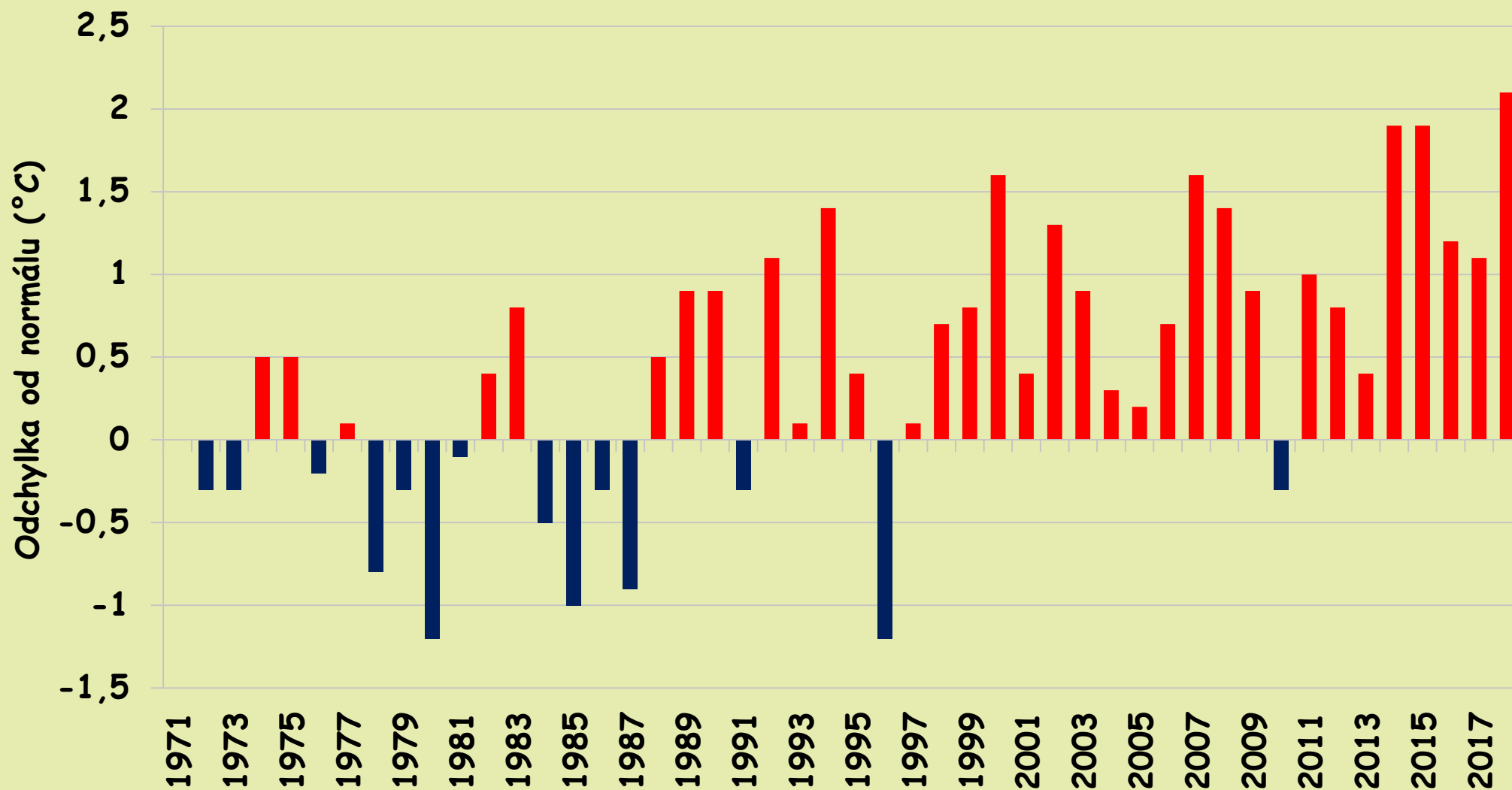
Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.
LESNÍ OCHRANNÁ SLUŽBA

4. dubna 2019, Olomouc

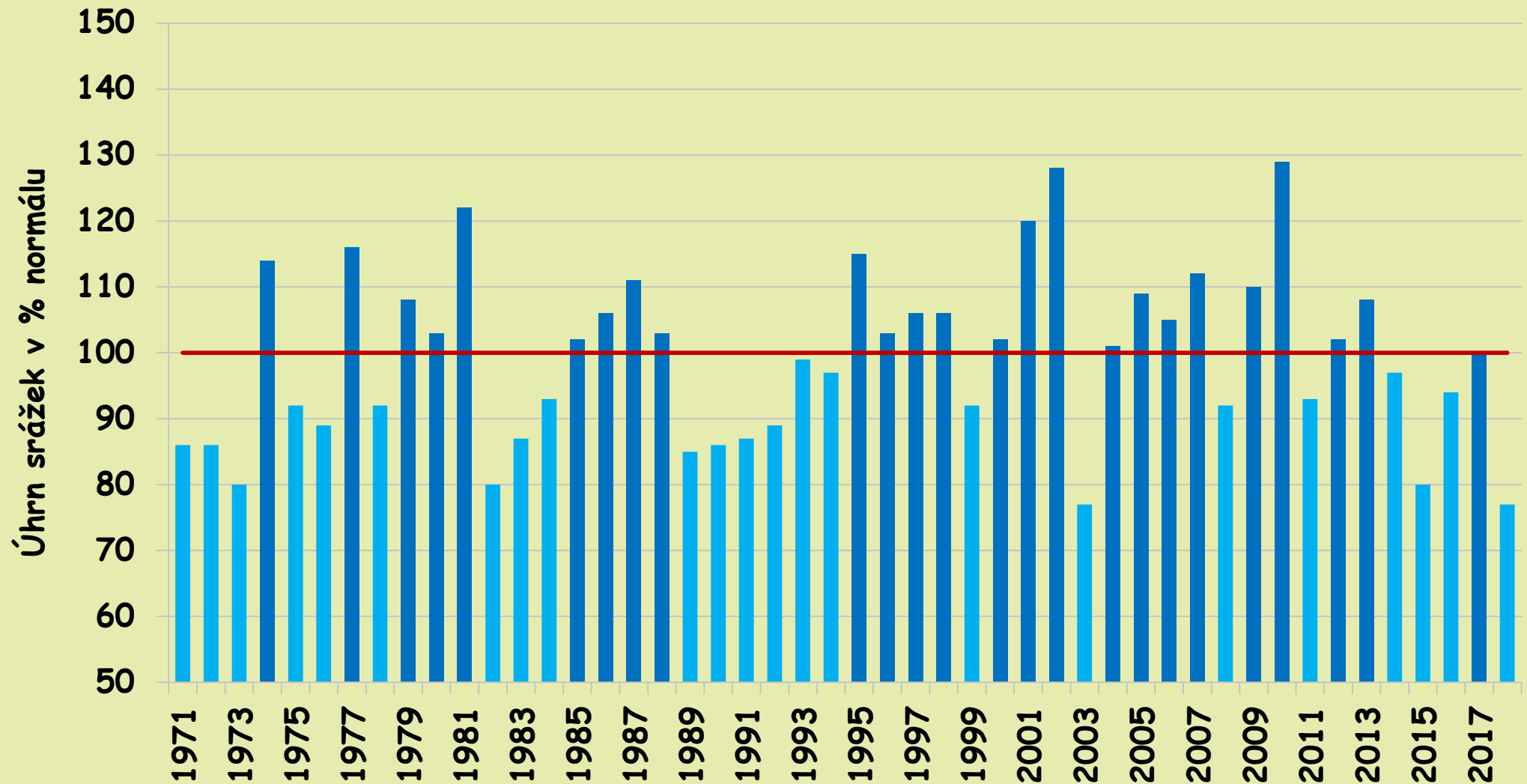
Úvod – rekapitulace stavu lesa v Česku

- Lesy v Česku – cca 2,7 mil. ha = lesnatost 34 %
- Vlastnická struktura – cca 55 % státní, 45 % obecní a soukromé
- Zastoupení jehličnanů – cca 70 % (přirozené cca 30 %), SM 50 %
- Celkové roční těžby – cca 16 mil. m³ (2018: cca 20-22 mil. m³)
- Podíl nahodilých těžeb – 2016 – 50 %, 2017 – 70 %, 2018 – cca 90 %

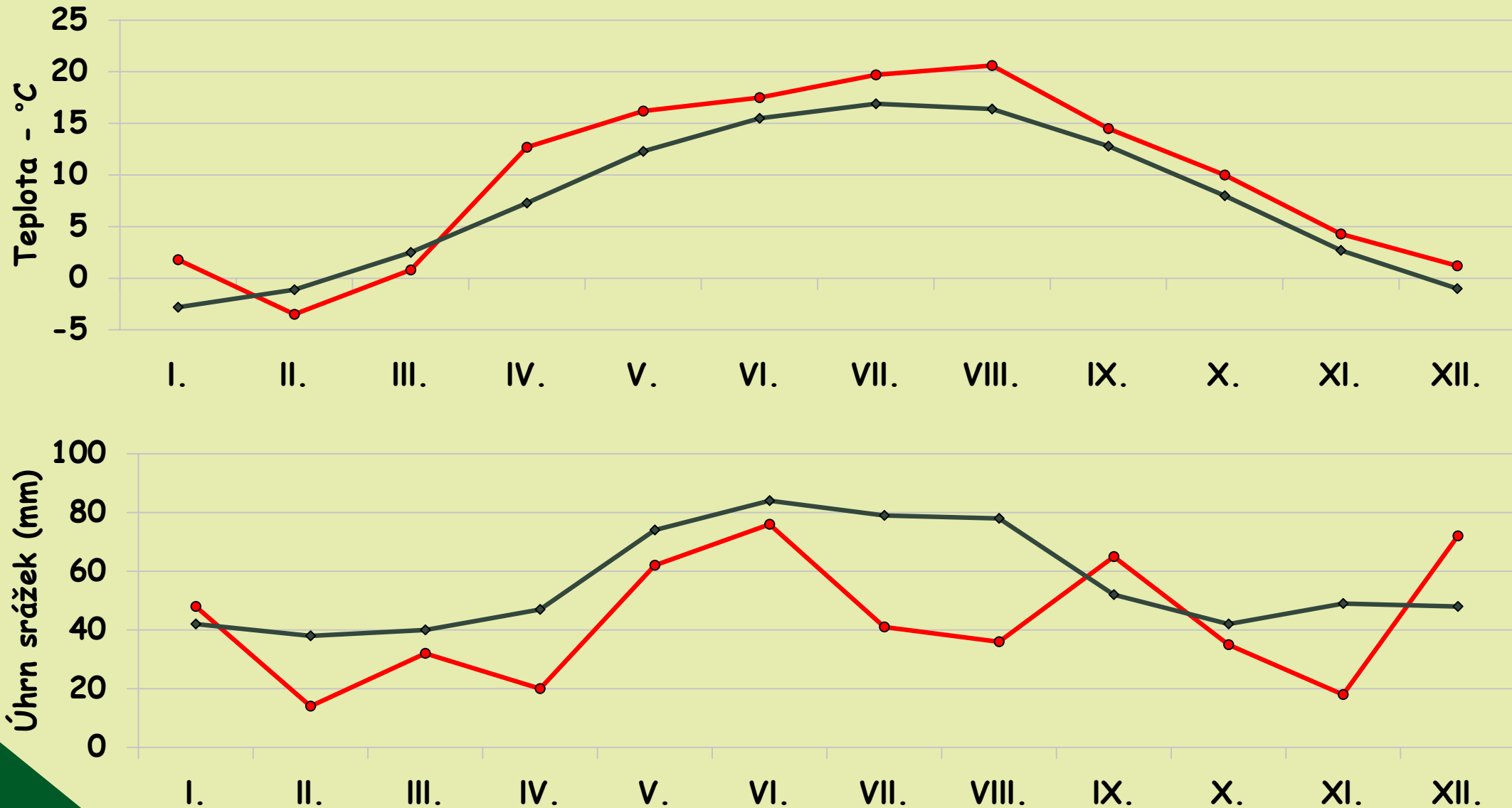
Odchylky průměrné roční teploty vzduchu od normálu (1961 - 1990) v Česku

Roční úhrny srážek v procentech normálu (1961 - 1990) v Česku

Průměrné měsíční teploty vzduchu a úhrny srážek v Česku v roce 2018

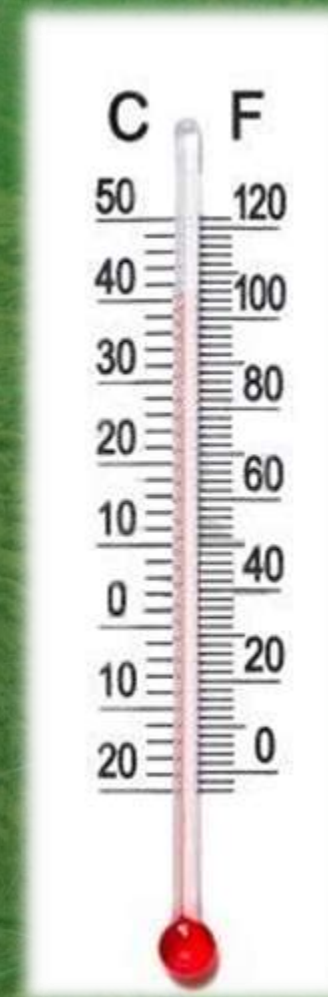
Průběh počasí v roce 2018

- **Teplota: + 2,1 °C (9,6 °C/7,5 °C)**

- Duben nejteplejší od roku 1800
- Květen nejteplejší za posledních 244 let
- Srpen třetím nejteplejším od roku 1961
- **MSK: + 2,2 °C (9,2 °C/7 °C)**
- **OLK: + 2,1 °C (9,5 °C/7,4 °C)**
- **ZLK: + 1,9 °C (10 °C/8,1 °C)**

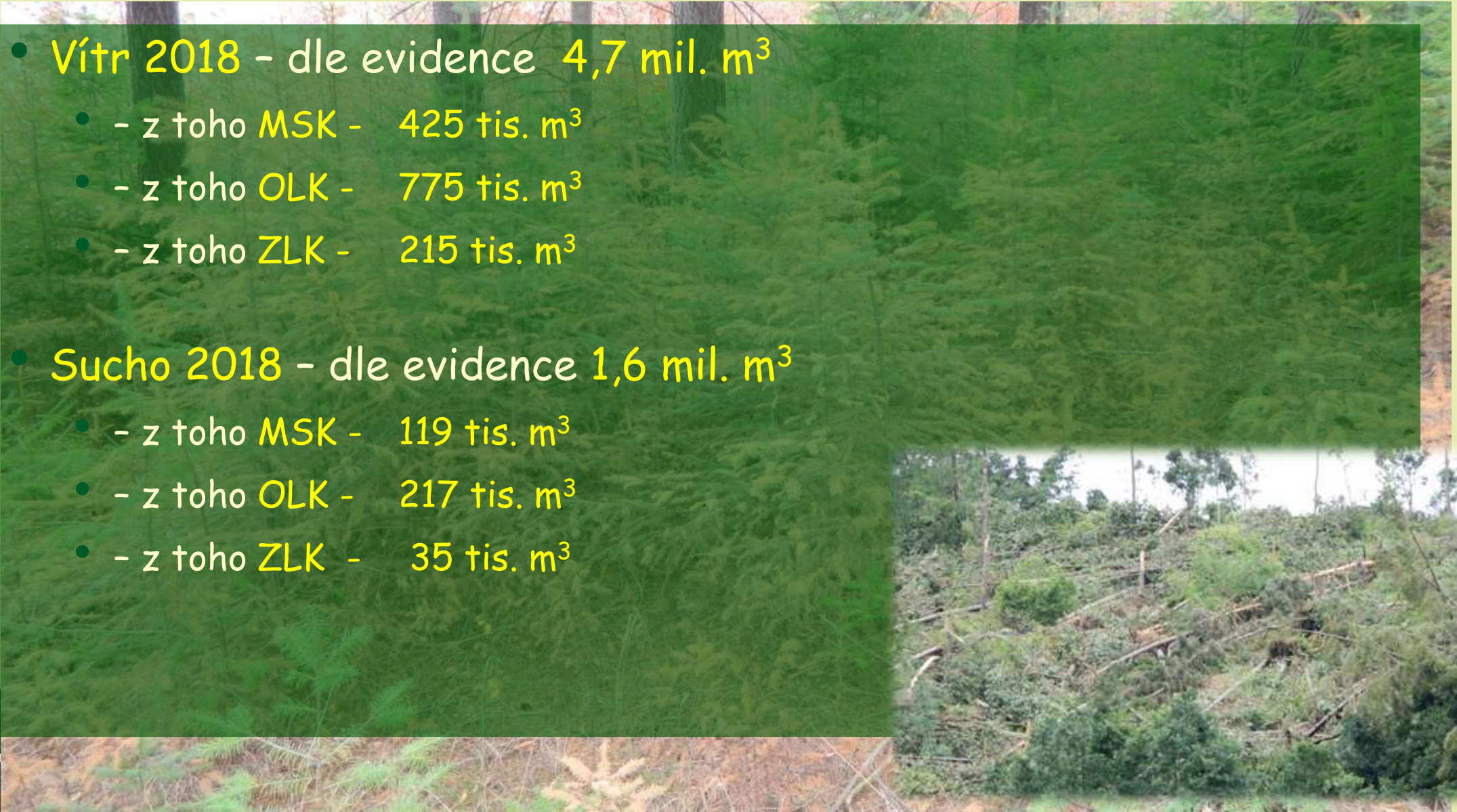
- **Srážky: 77 % (521 mm/674 mm)**

- Únor, duben, srpen, listopad - pod 50 %
- Prosinec a leden 2019 - 150 %
- **MSK: 79 % (645 mm/816 mm)**
- **OLK: 76 % (556 mm/732 mm)**
- **ZLK: 72 % (563 mm/786 mm)**

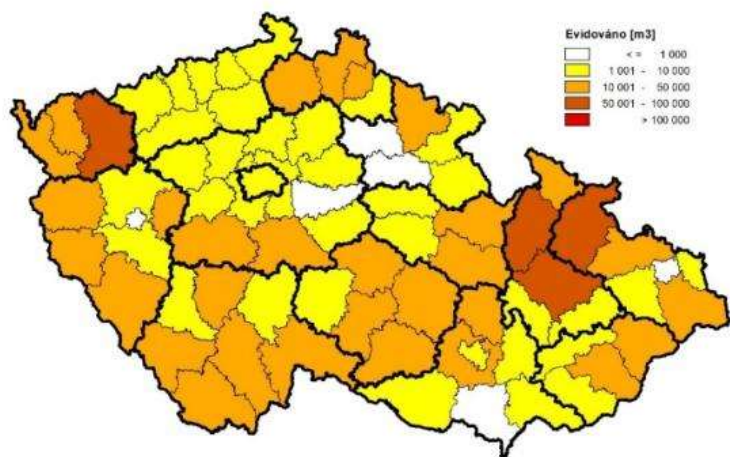
Abiotická poškození v roce 2018

- Vítr 2018 - dle evidence 4,7 mil. m³
 - - z toho MSK - 425 tis. m³
 - - z toho OLK - 775 tis. m³
 - - z toho ZLK - 215 tis. m³
- Sucho 2018 - dle evidence 1,6 mil. m³
 - - z toho MSK - 119 tis. m³
 - - z toho OLK - 217 tis. m³
 - - z toho ZLK - 35 tis. m³

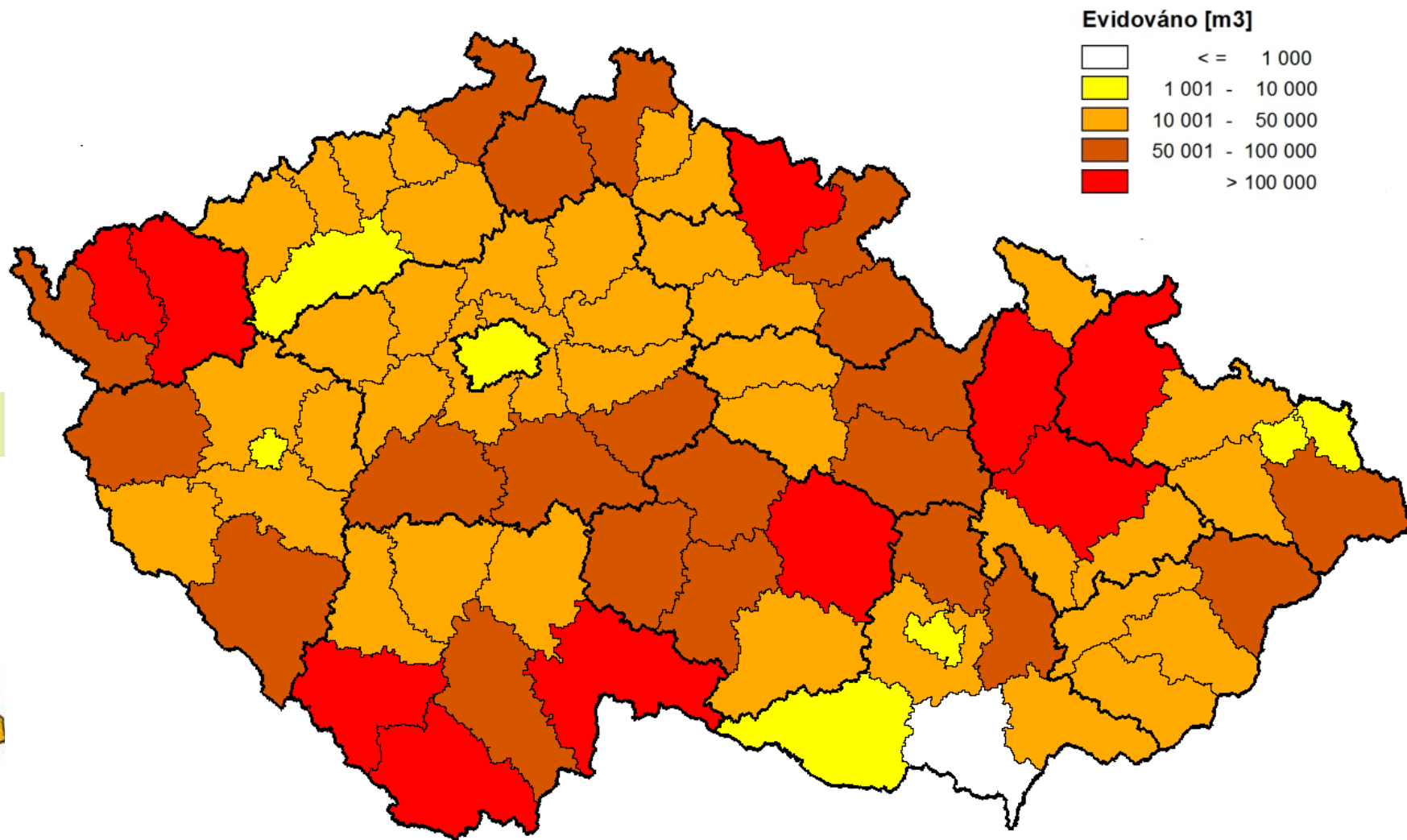
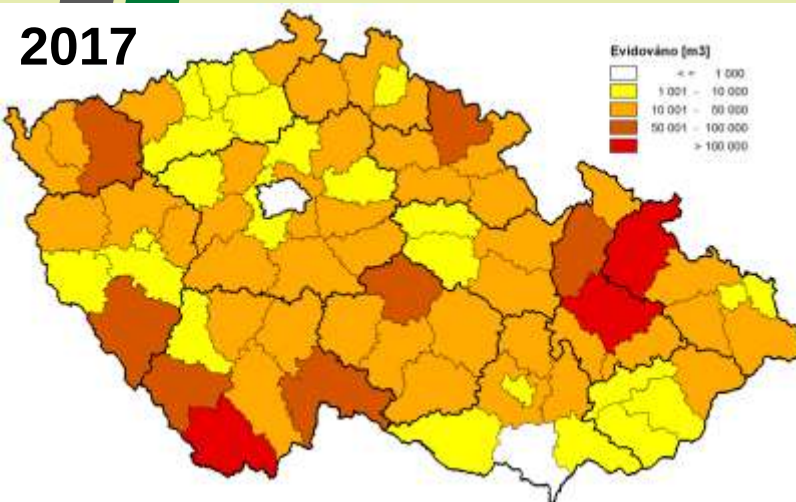

Evidované poškození porostů větrem, sněhem a námrazou v roce 2018

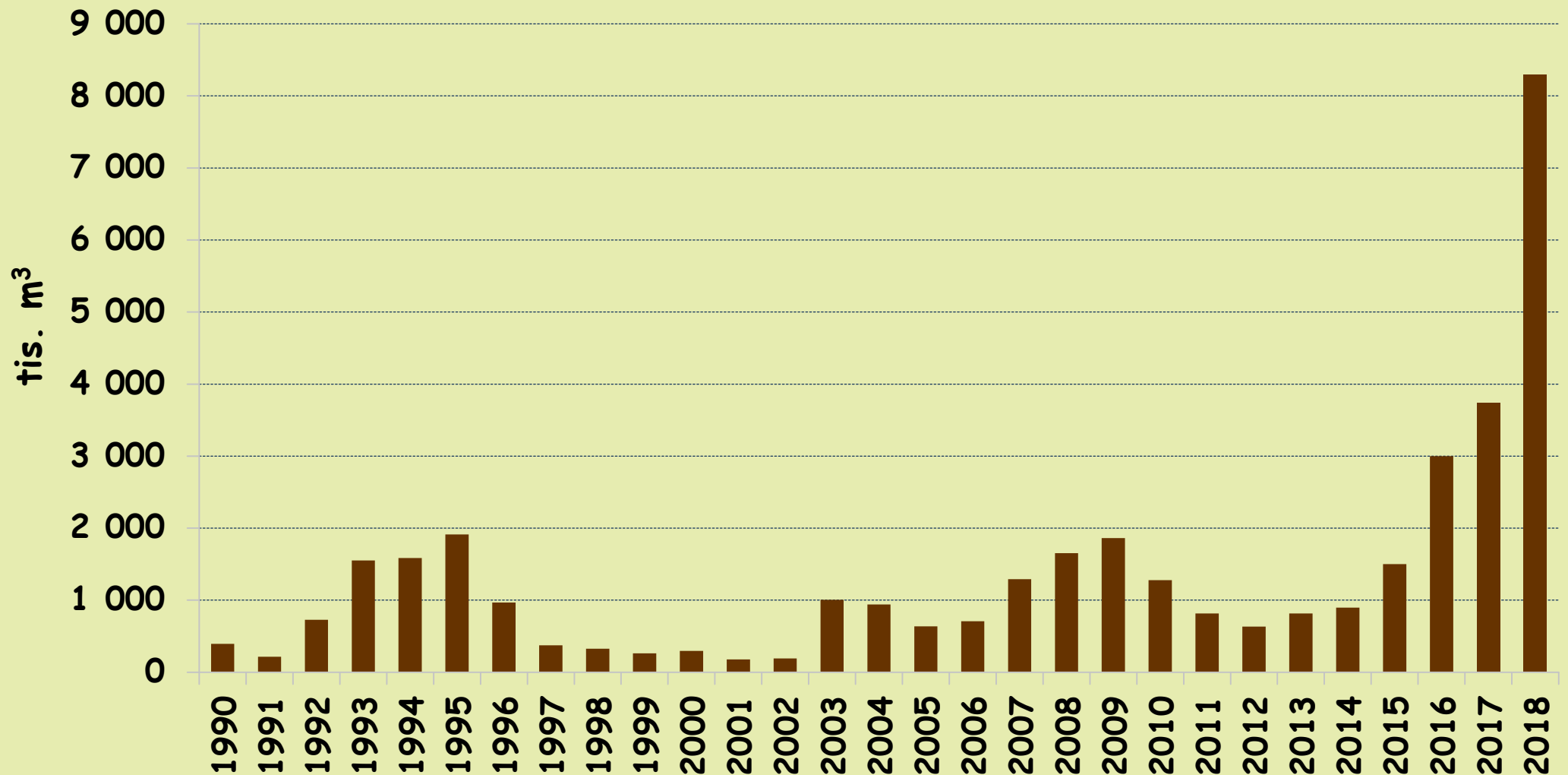
2016

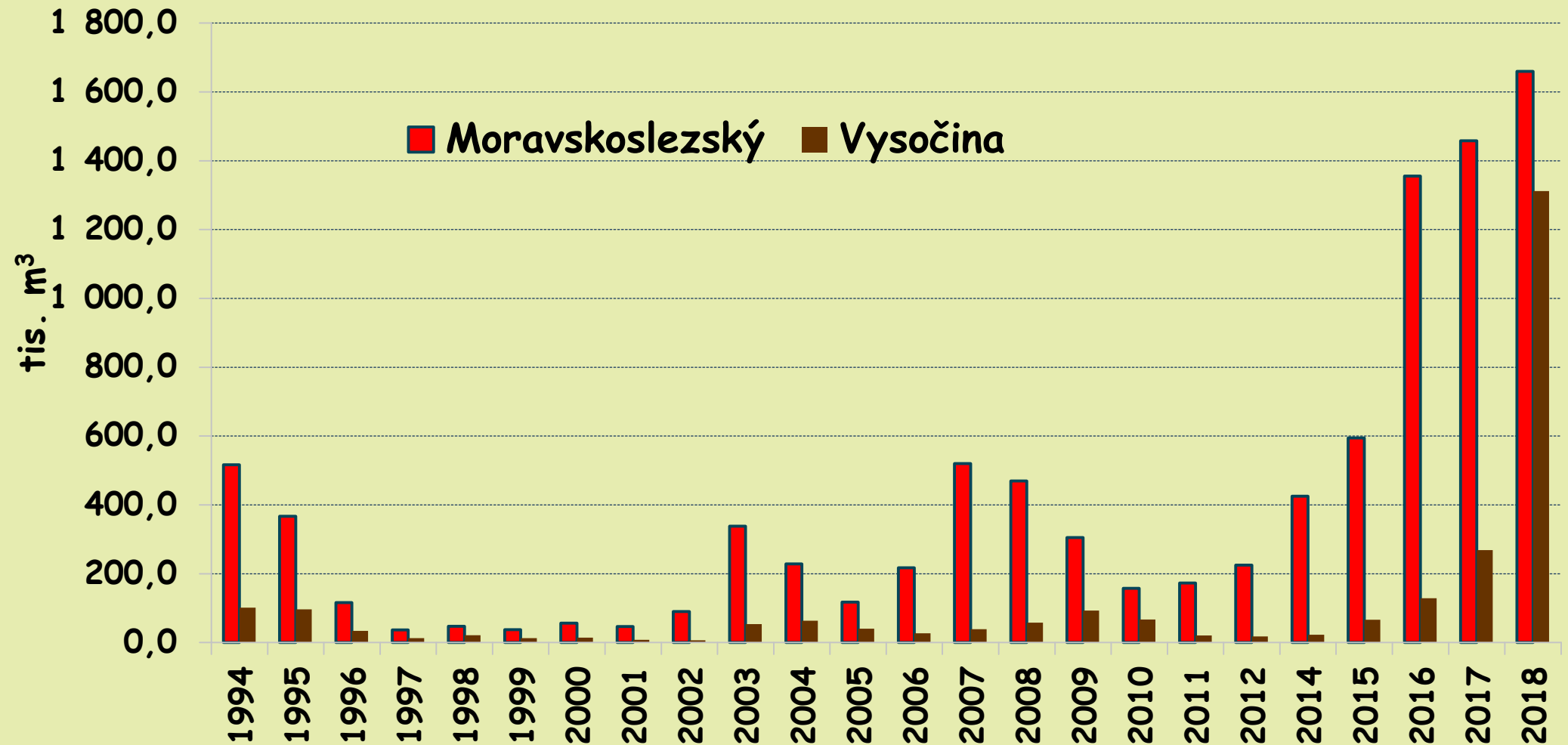
2017

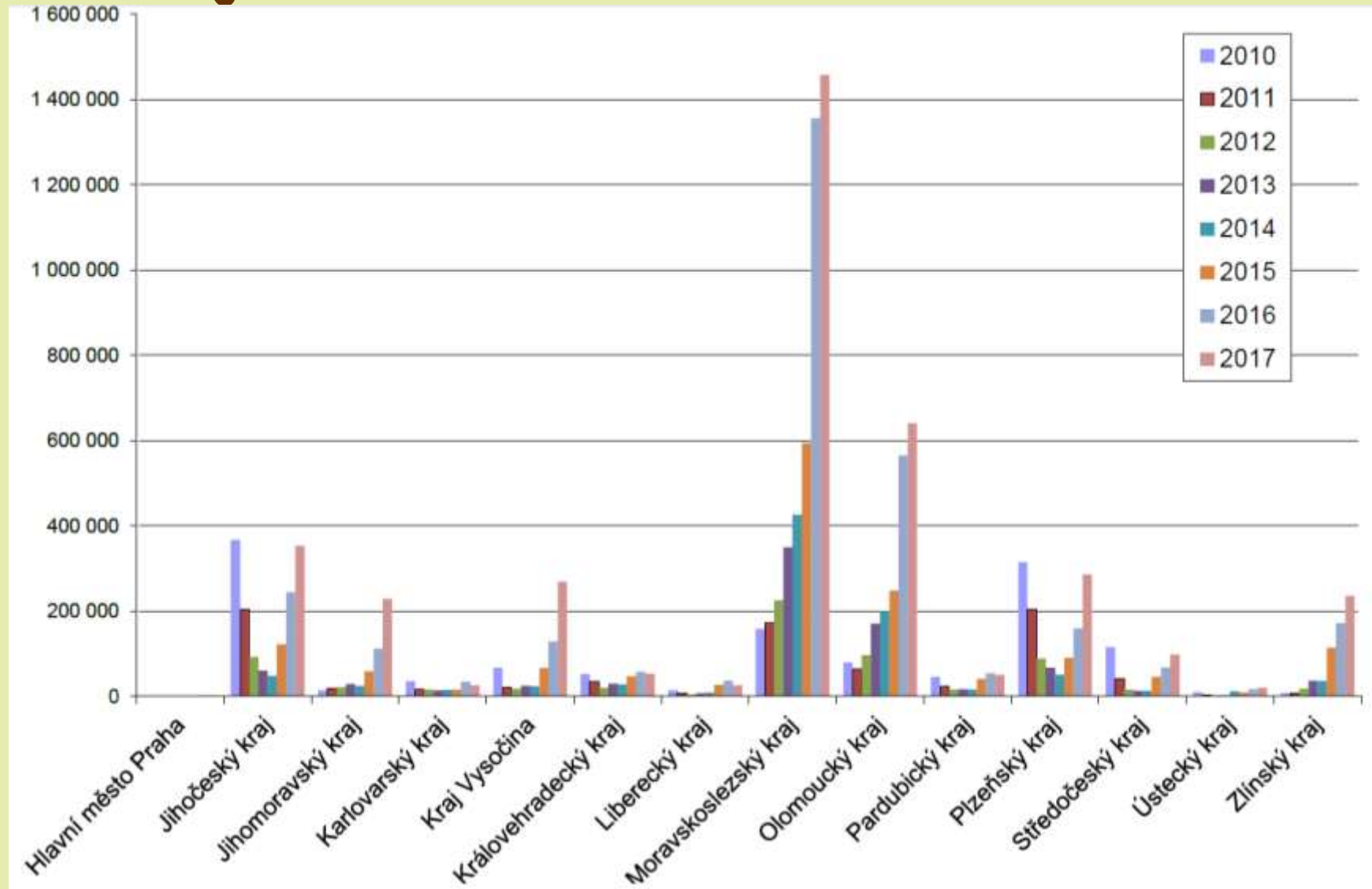
Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví vytěženého v Česku v letech 1990 - 2018

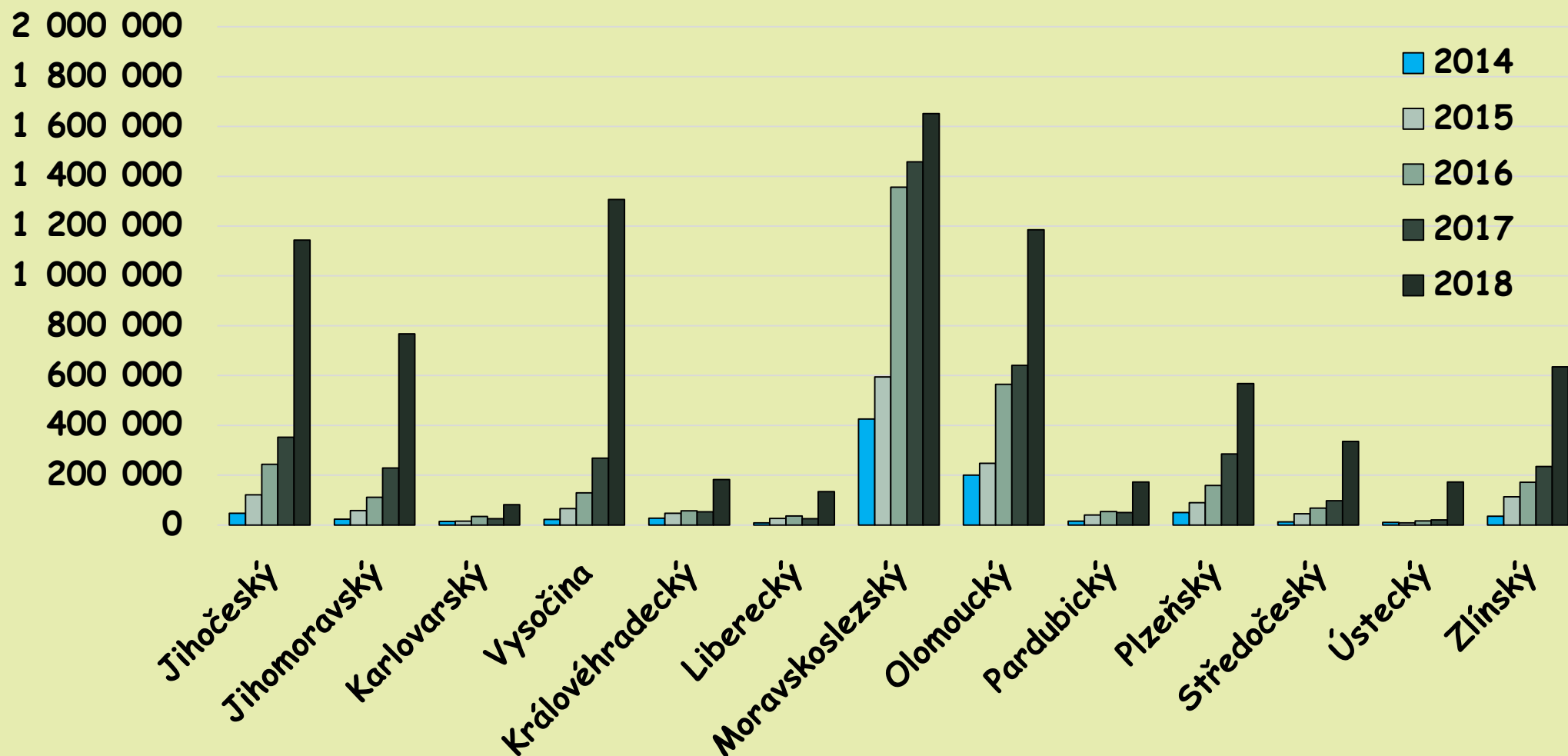
Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví vytěženého v Moravskoslezském kraji a na Vysočině

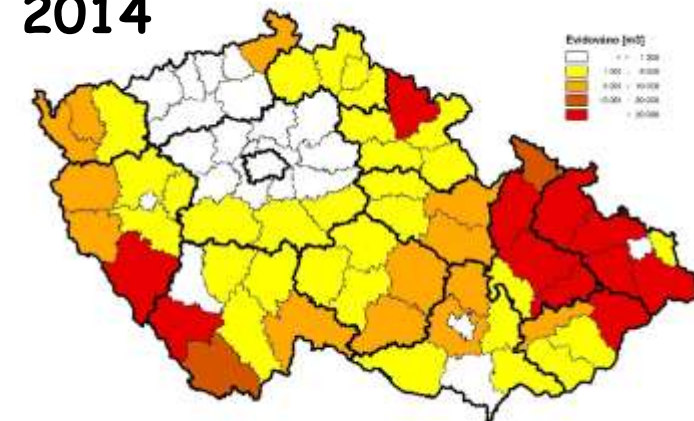
Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví v krajích Česka v letech 2010 - 2017

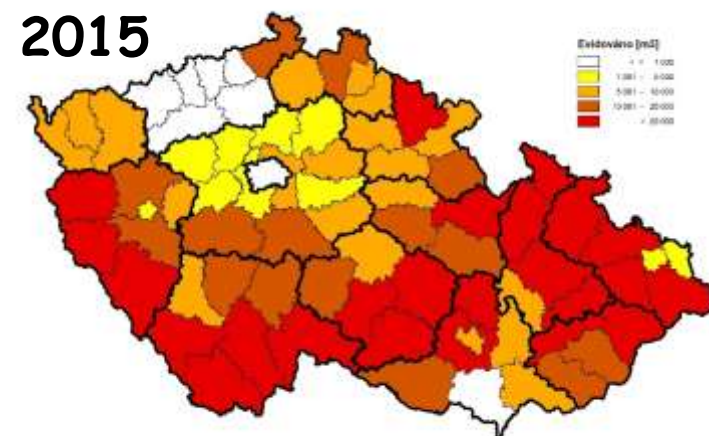
Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví v krajích Česka v letech 2014 - 2018

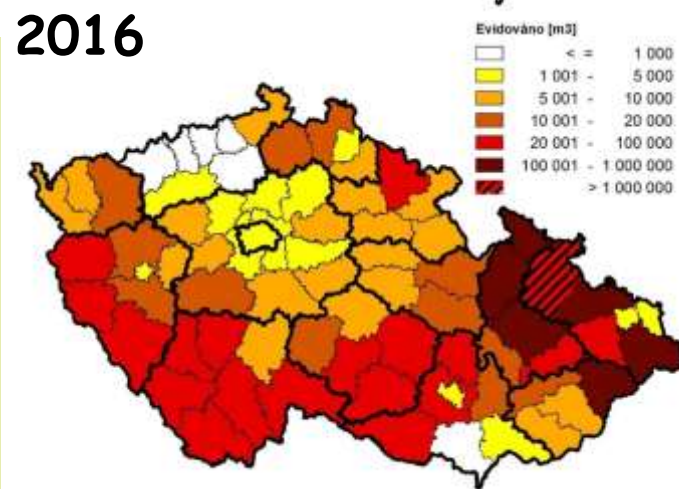
2014

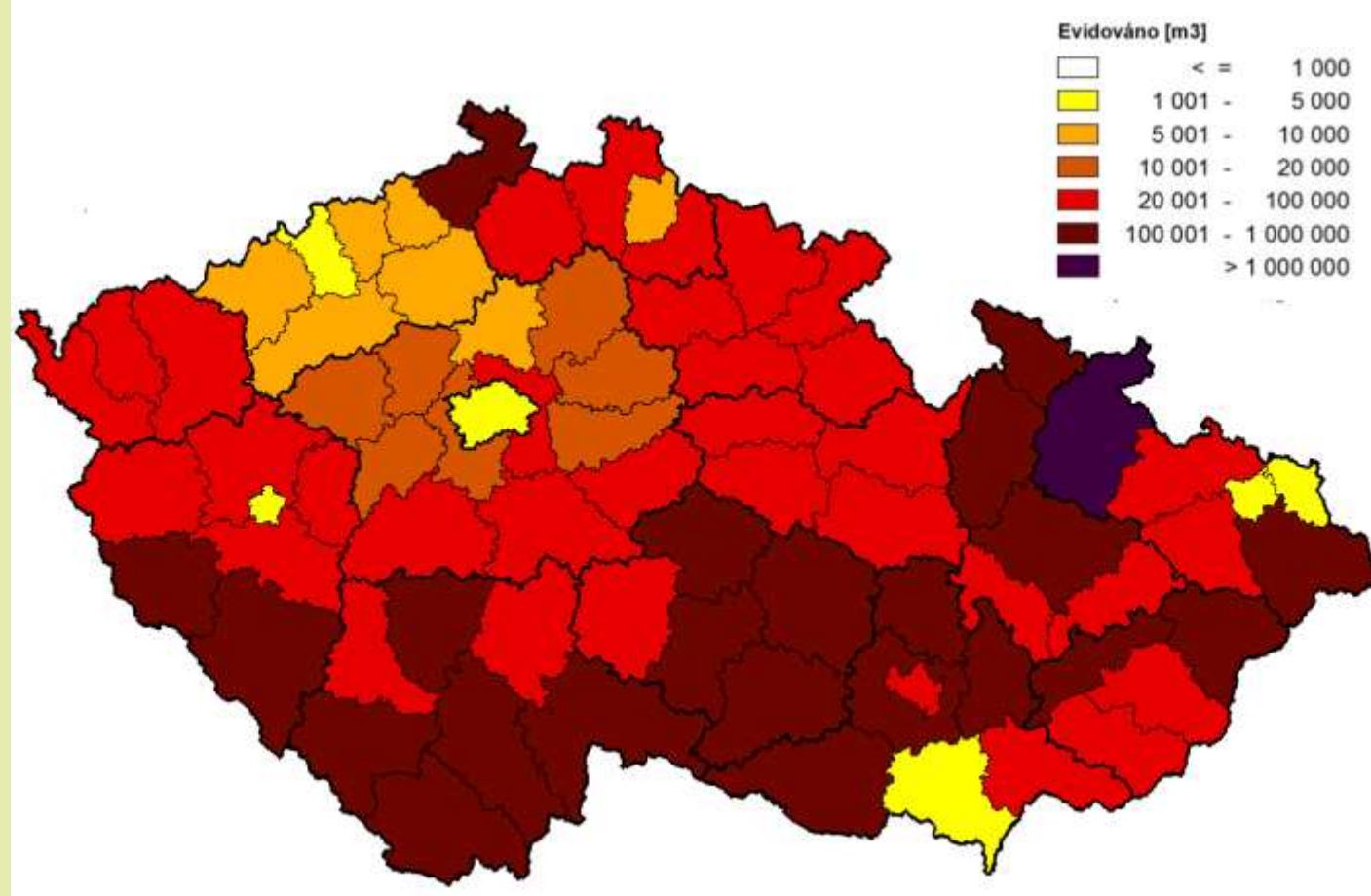
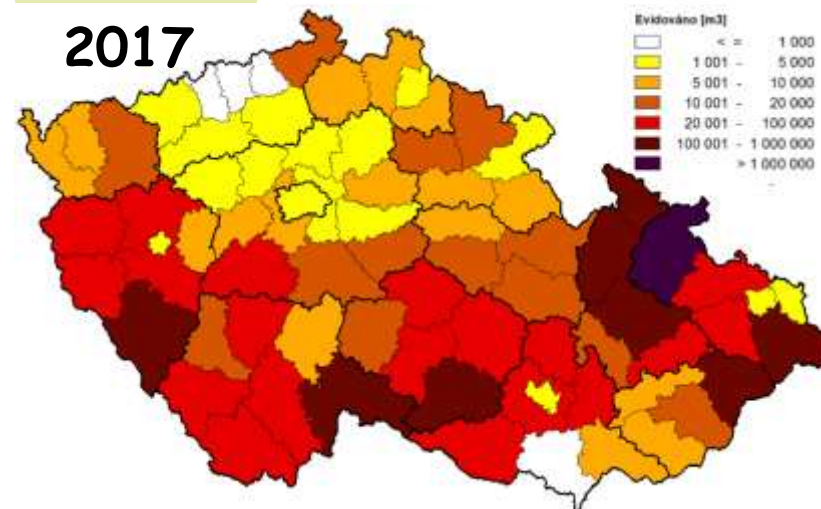
2015

2016

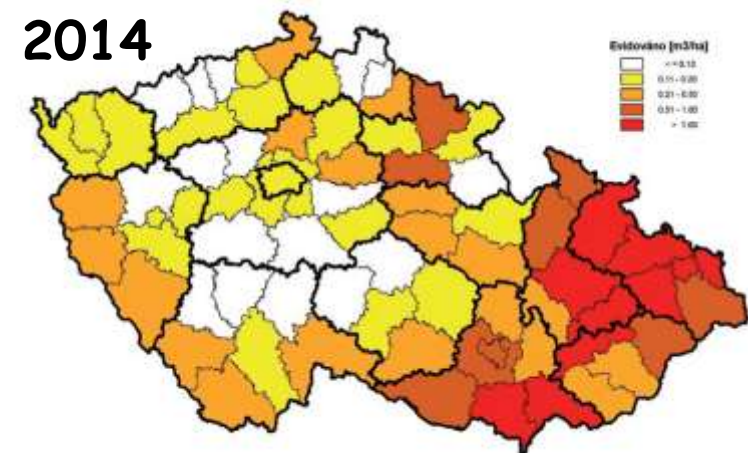

2017

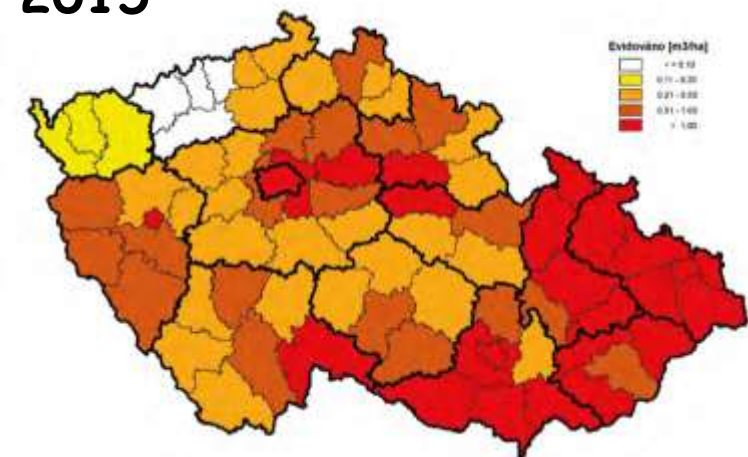

Evidovaný objem
smrkového kůrovcového
dříví v Česku v roce
2018

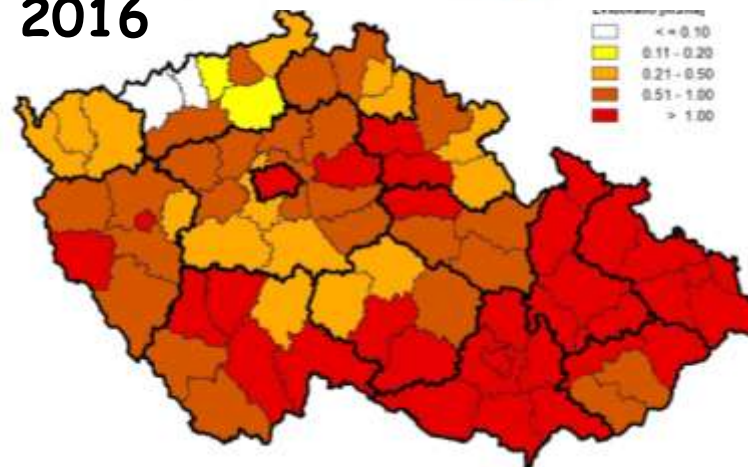
2014

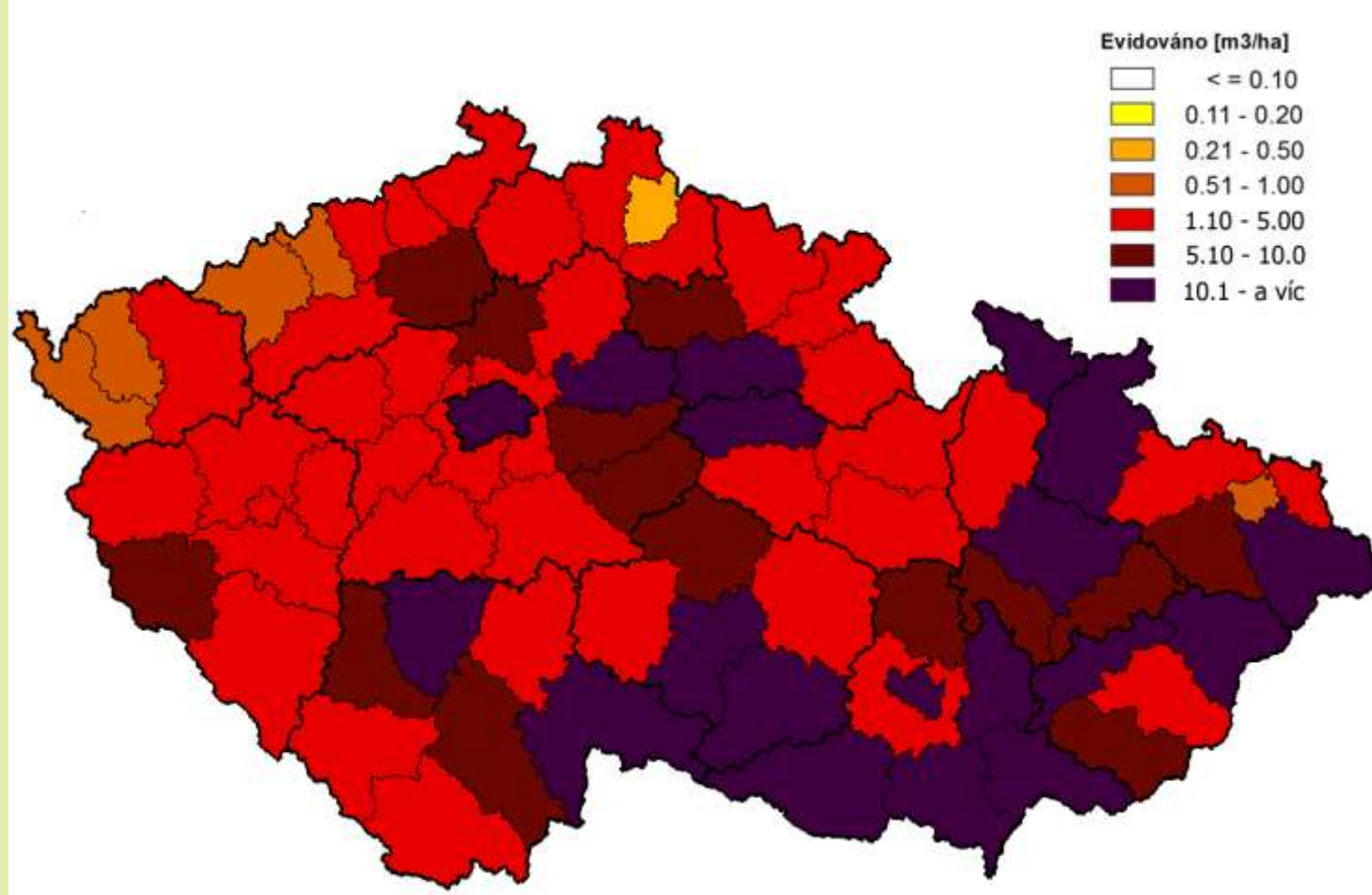
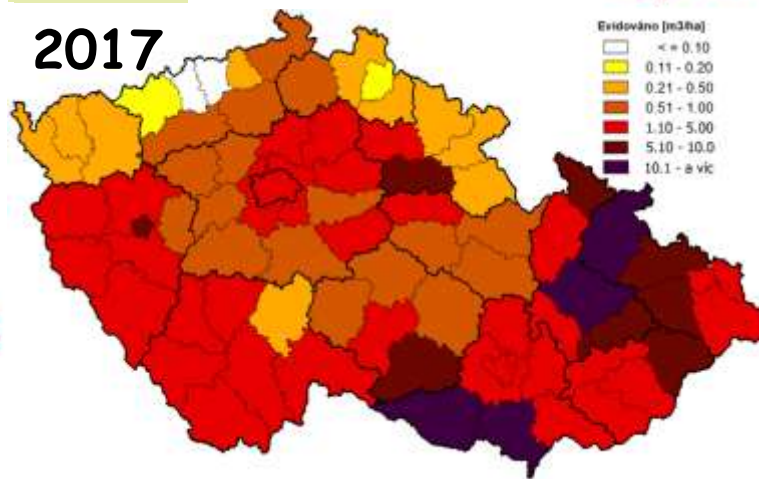
2015

2016

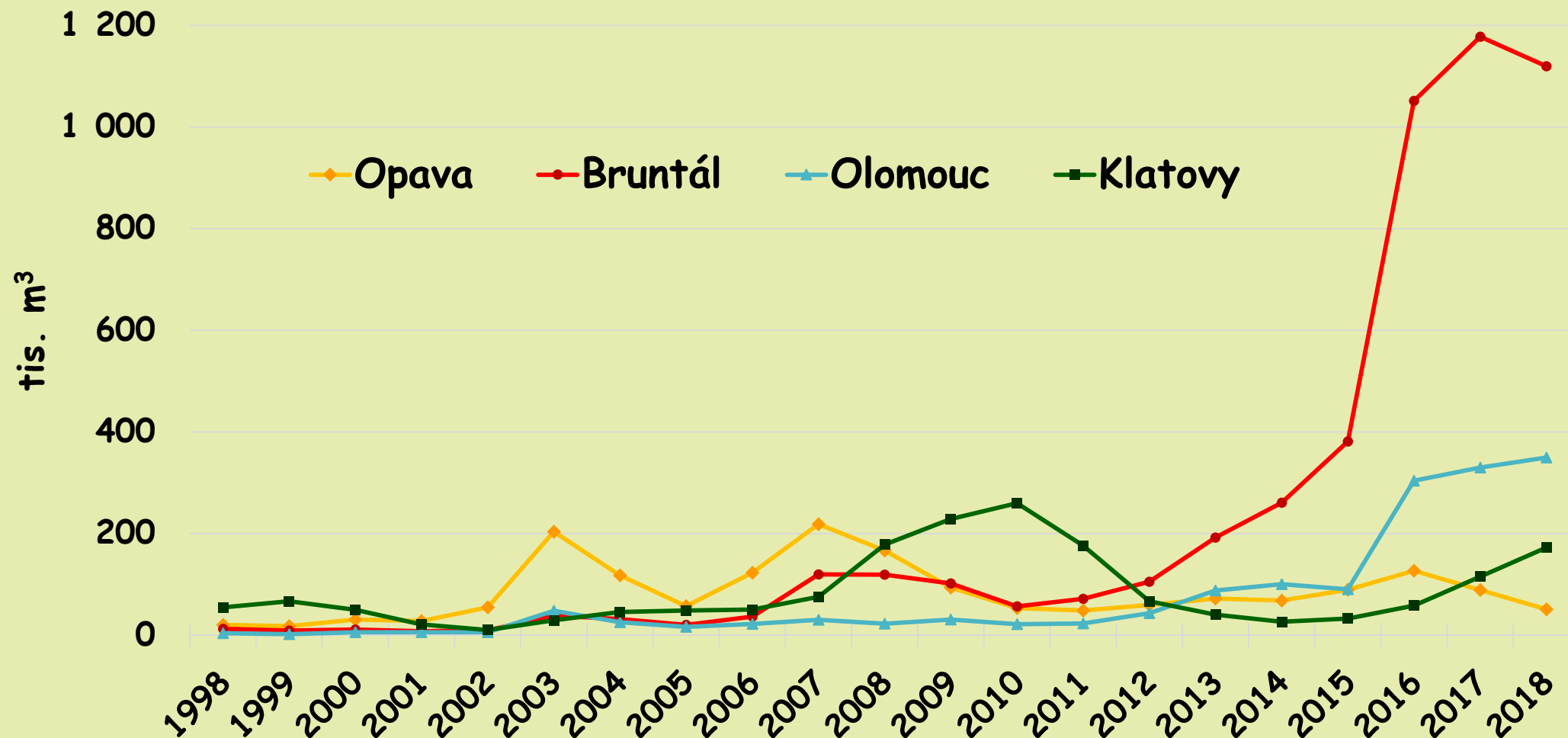

2017

Evidovaný objem
smrkového kůrovcového
dříví na 1 ha smrkových
porostů v roce 2018

Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví v okresech Opava, Bruntál, Olomouc a Klatovy

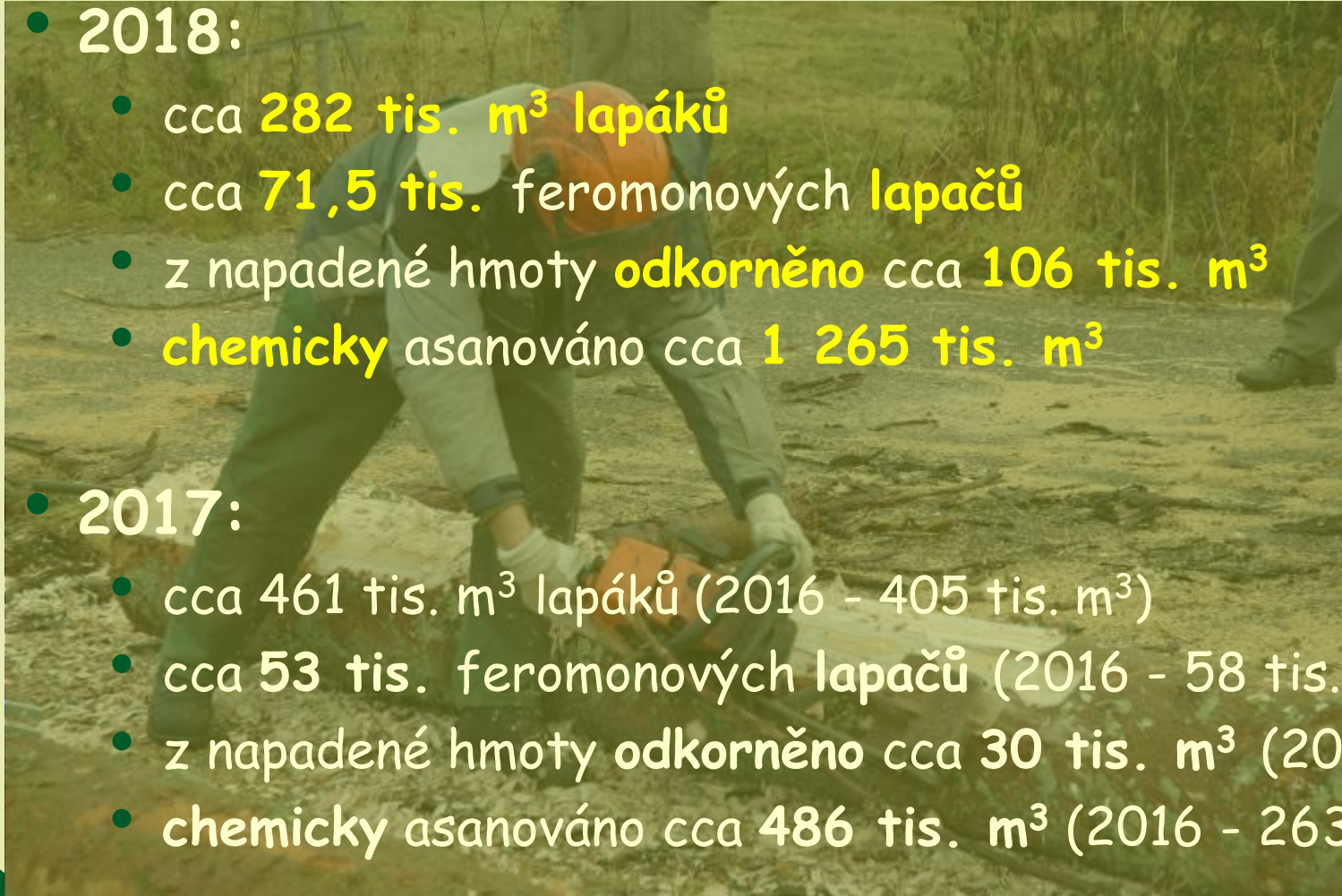
Evidované množství obranných opatření proti podkornímu hmyzu na smrku v Česku

• 2018:

- cca **282 tis. m³ lapáků**
- cca **71,5 tis. feromonových lapačů**
- z napadené hmoty **odkorněno cca 106 tis. m³**
- **chemicky** asanováno cca **1 265 tis. m³**

• 2017:

- cca 461 tis. m³ lapáků (2016 - 405 tis. m³)
- cca 53 tis. feromonových lapačů (2016 - 58 tis.)
- z napadené hmoty odkorněno cca 30 tis. m³ (2016 - 35 tis. m³)
- chemicky asanováno cca 486 tis. m³ (2016 - 263 tis. m³)

Kůrovcová mapa:

<http://geoportal.uhul.cz/mapy/MapyDpz.html> nebo
<https://www.kurovcovamapa.cz/>

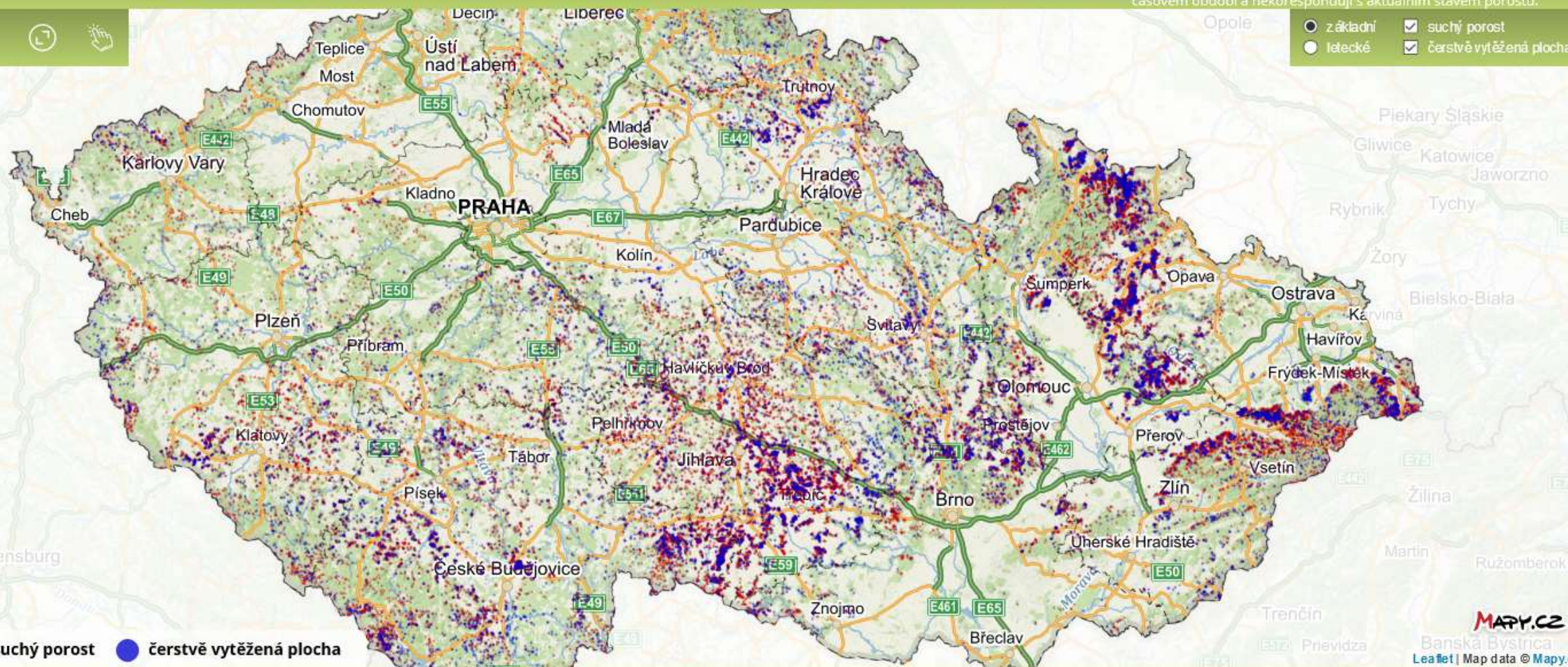

MAPA PLOCH S RIZIKEM ŠÍŘENÍ KŮROVCŮ
PROVOZNÍ TESTOVÁNÍ VYUŽITÍ ANALÝZY SATELITNÍCH SNÍMKŮ V LESNICKÉM PROVOZU

Letecké snímky podkladové mapy jsou pořizovány v delším časovém období a nekorespondují s aktuálním stavem porostů.

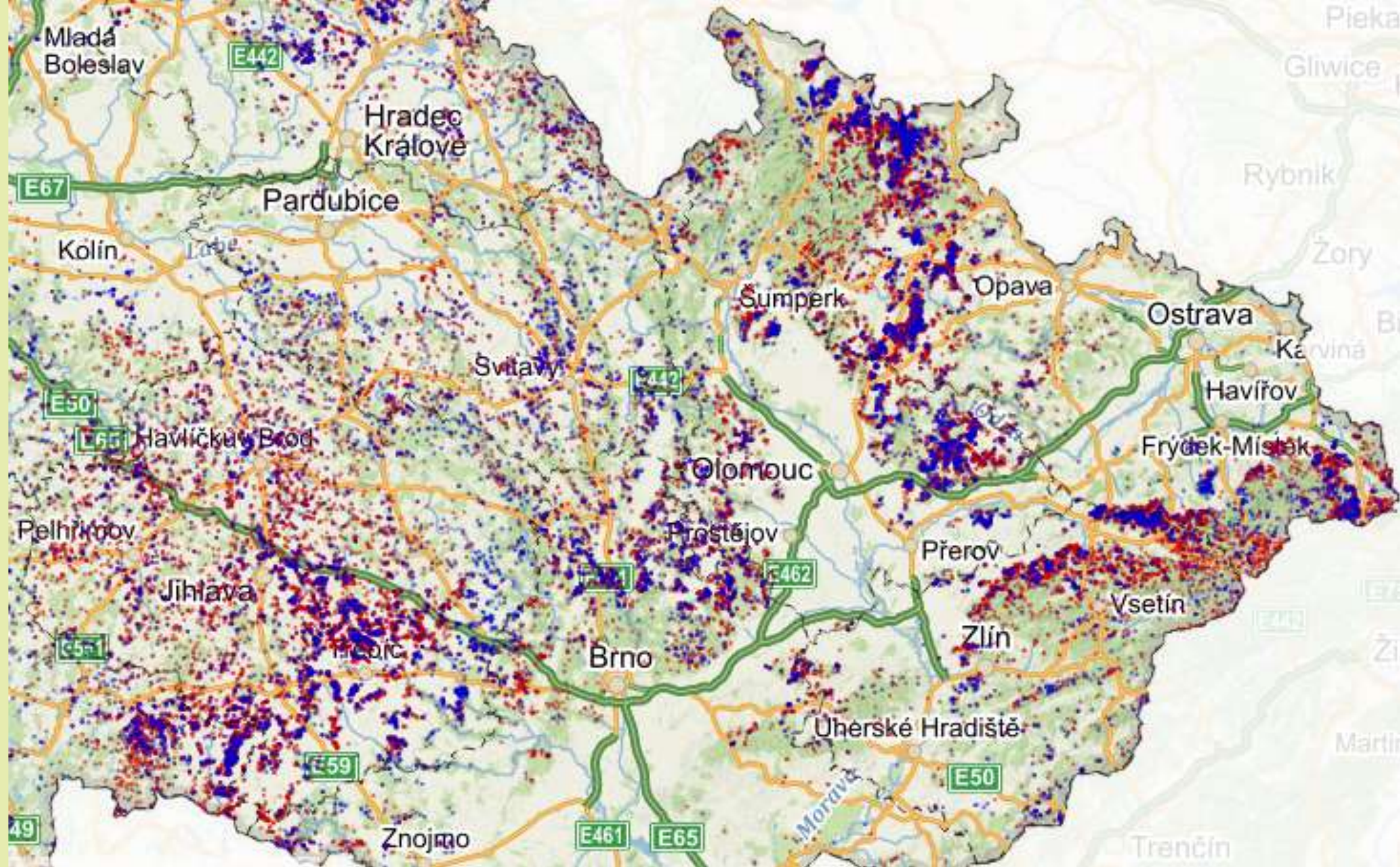
☐ základní	☒ suchý porost
☐ letecké	☒ čerstvě vytěžená plocha

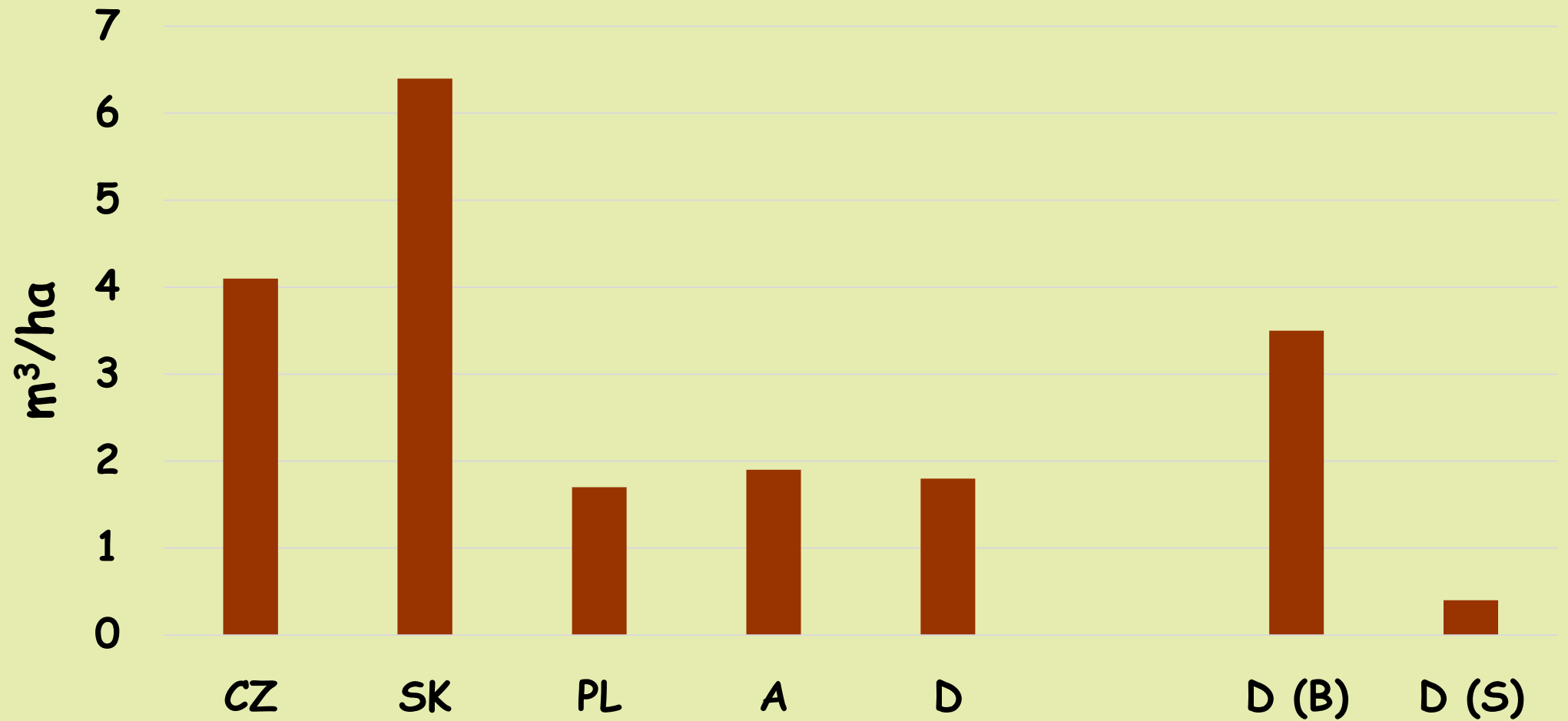
Legenda: ● suchý porost ● čerstvě vytěžená plocha

MAPY.CZ

Banská Bystrica
Leaflet | Map data © Mapy.cz

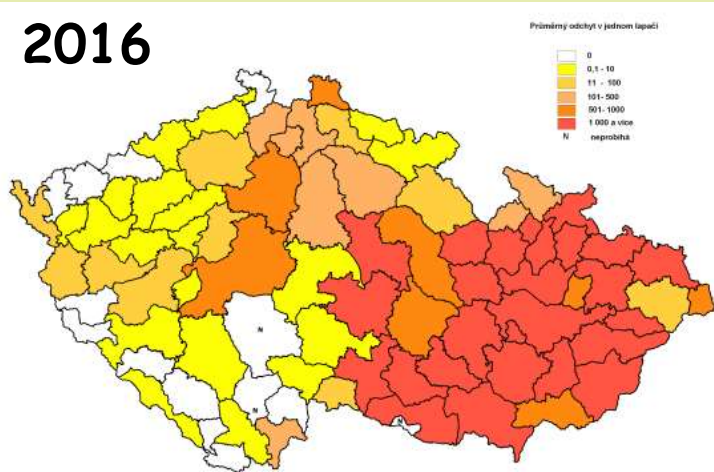

Evidovaný objem kůrovcového dříví na 1 ha smrkových porostů v jednotlivých státech (zemích) střední Evropy v roce 2017

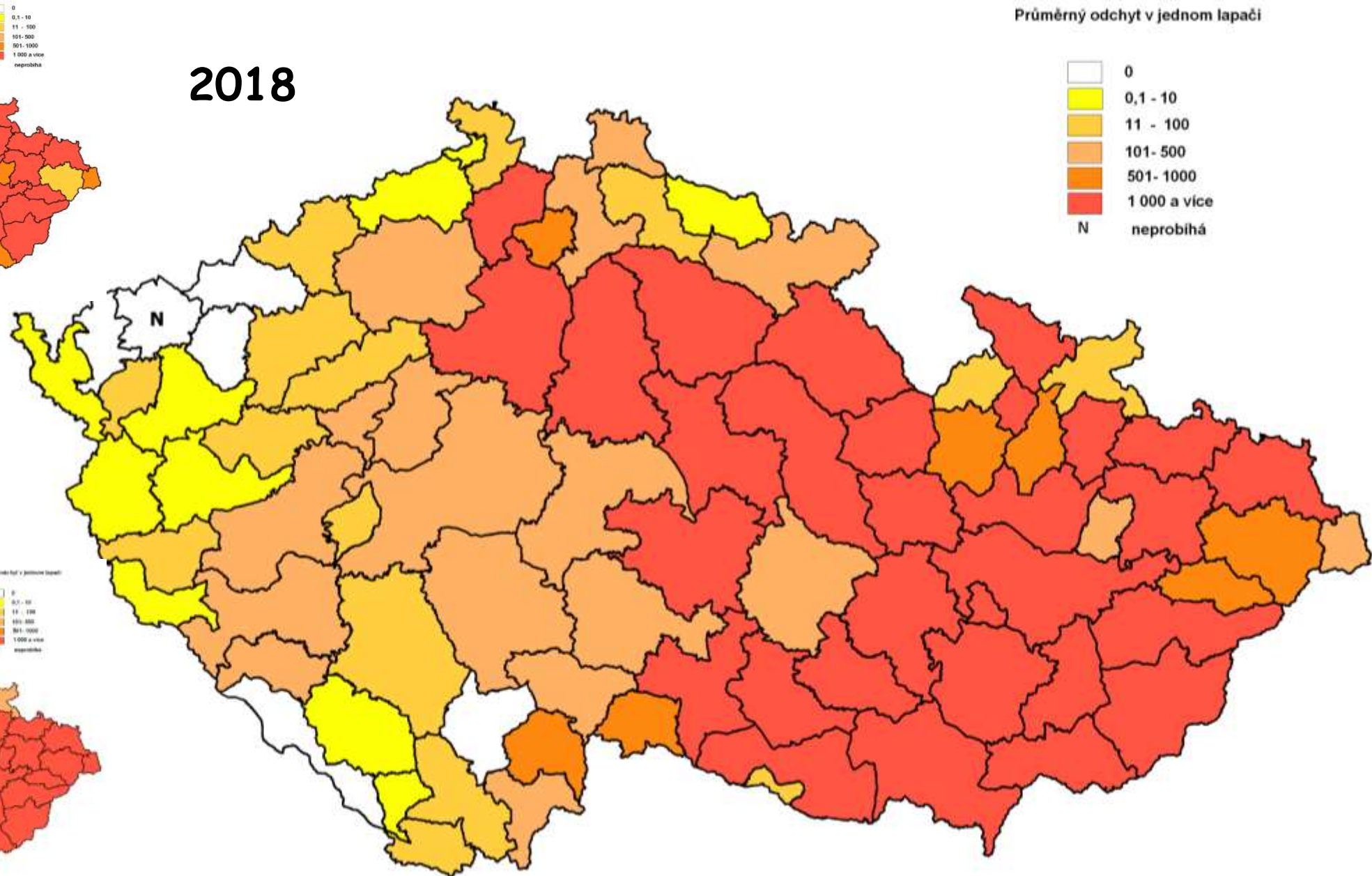

Monitoring výskytu lýkožrouta severského

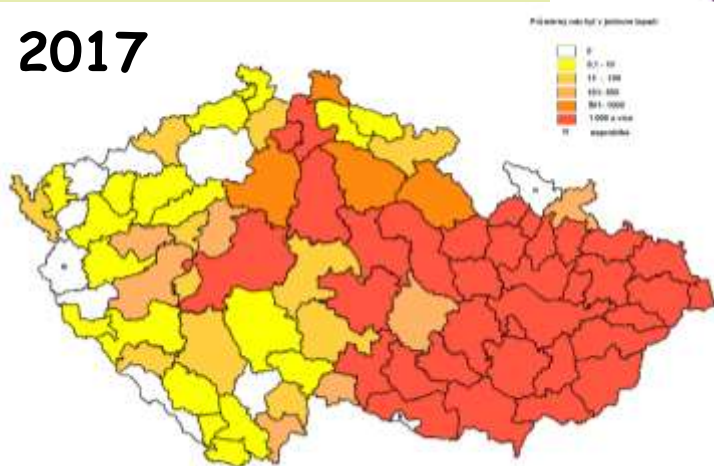
2016

2018

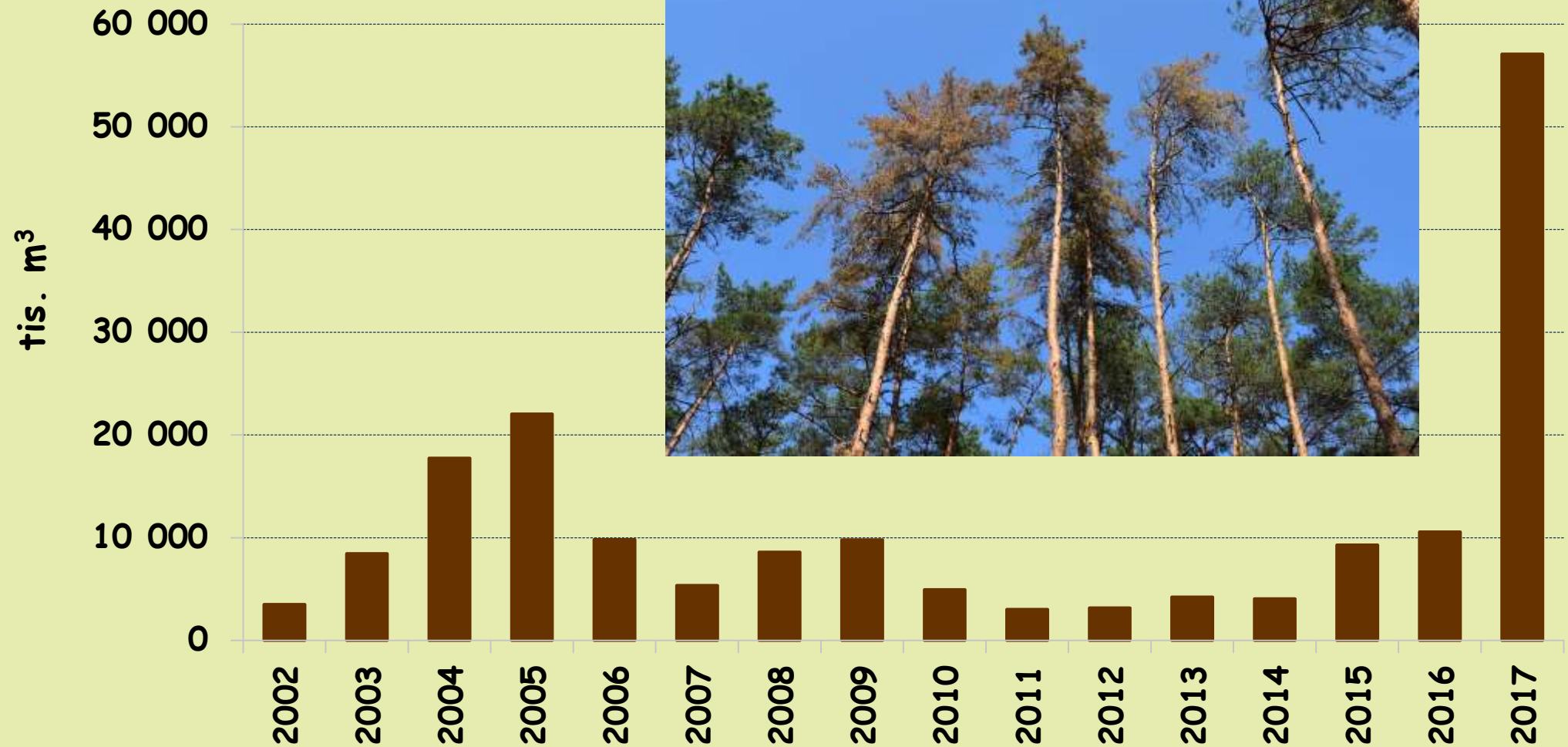
2017

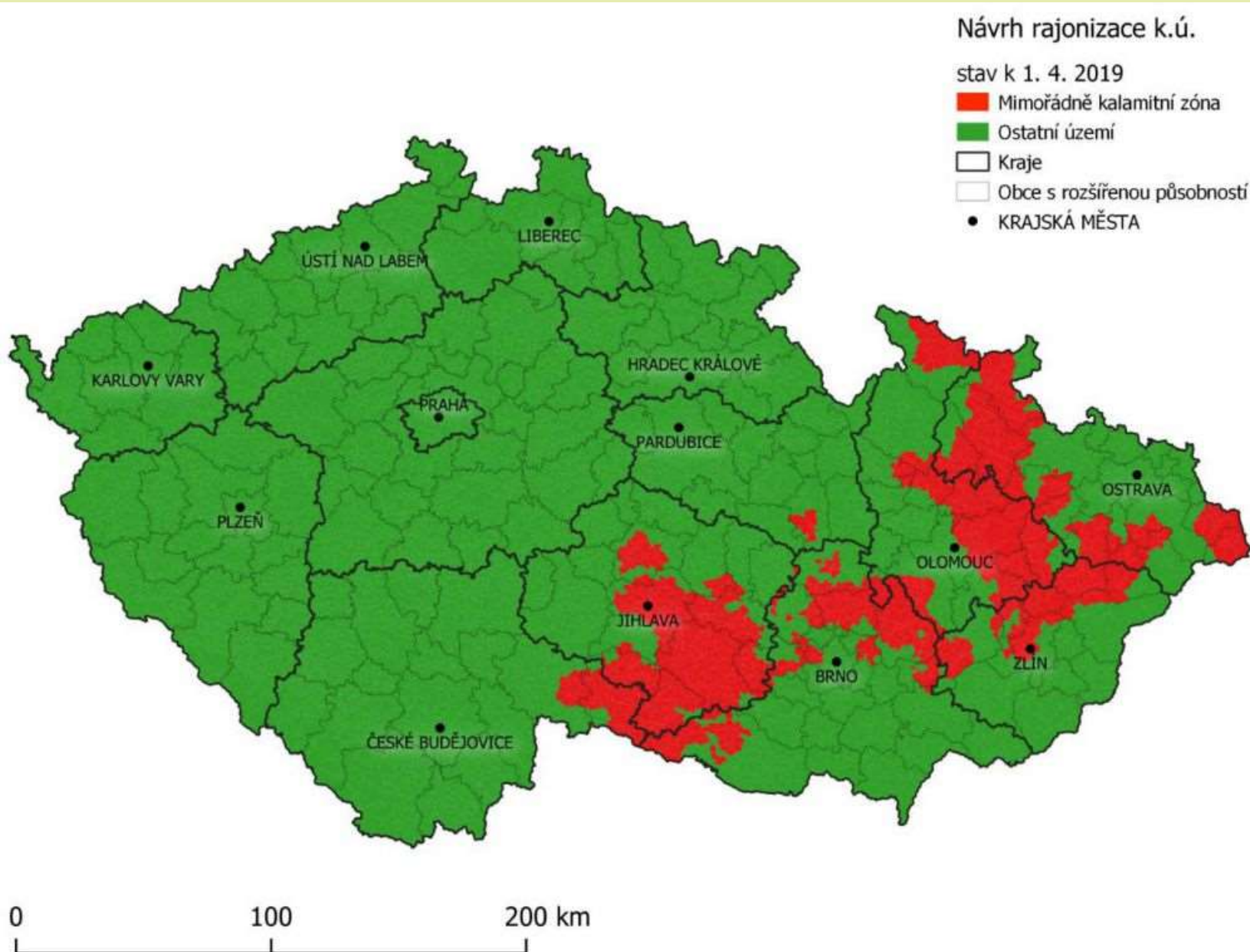
Postupný nárůst objemu vytěženého smrkového kůrovcového dříví podle evidence LOS

- Objemy evid. smrkového kůrovcového dříví v českých zemích od roku 1950:
1951-1960	2 mil. m ³
1961-1970	3 mil. m ³
1971-1980	4 mil. m ³
1981-1990	8 mil. m ³
1991-2000	9 mil. m ³
2001-2010	10 mil. m ³
2011-2017	12 mil. m ³
2018	8 mil. m³
Celkem evidováno	cca 56 mil. m³
Skutečný rozsah	min. 70 mil. m³

Evidovaný objem borového kůrovcového dříví vytěženého v Česku

Opatření obecné povahy – platnost od 3. dubna 2019!!!

Celé území ČR:

1. Možnost odložit těžbu souší do konce roku 2022.

Kalamitní zóna:

2. Prodloužení lhůty pro zalesnění na 5 let a zajištění na 10 let.

3. Zcela ustoupit od používání odchyťových zařízení, tj. lapačů a lapáků.

4. Na kalamitních holinách (+2 ha) vytvářet 5 m široké nezalesněné pruhy s rozestupy min. 20 m a také na rozhraní lesa a nelesní půdy.

Souhrn a výhled

- Mezi lety 2003 až 2018 v Česku podle evidence LOS vytěženo cca 29 mil. m³ smrkového kůrovcového dříví - celkový objem kůrovcových těžeb cca 42 mil. m³!!!
- V roce 2018 dosáhly kůrovcové těžby smrkového dříví výše až 12 mil. m³ a celkové napadení okolo 18 mil. m³ = roční etát (dosud nejvyšší kůr. těžby 2-3 mil. m³)
- V lesích Česka cca 420 mil. m³ smrkové dřevní hmoty, z čehož 300 - 350 mil. m³ (4. - 17. VS) přímo ohroženo kalamitním přemnožením I. smrkového
- V roce 2019 (dle vývoje počasí) napadení až desítek mil. m³ SM porostů
- MS, OL a ZL kraj:
 - SM: výměra cca 270 tis. ha, zásoba cca 92 mil. m³ (k 31. 12. 2017)
 - v roce 2018 kulminace objemu kůr. těžeb - 2019 stagnace nebo pokles
- Dramaticky narušena statická stabilita smrkových porostů - riziko polomů...
- Problematika obnovy holin pod tlakem přemnožené spárkaté zvěře...

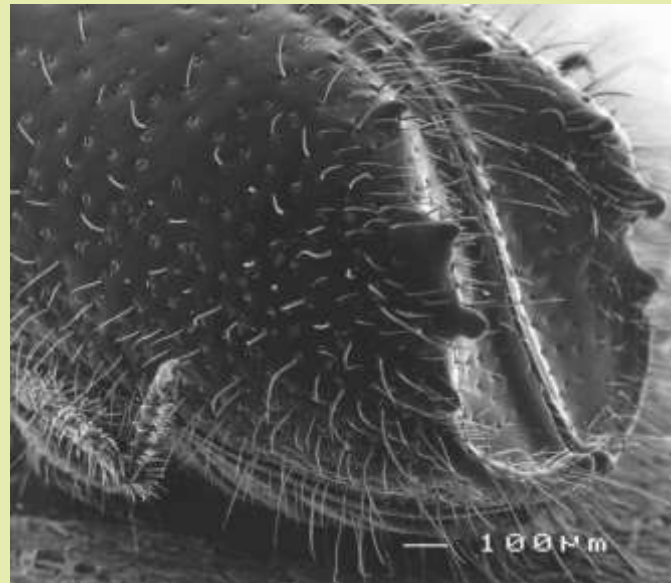
Závěrem...

- Nerezignovat na ochranu lesa!
- Primární zaměření na pečlivé vyhledávání aktivních kůrovcových stromů a jejich včasná a účinná asanace!!!
- ...doufat v chladnější a srážkově bohatší nastávající vegetační sezónu i roky následující, včetně absence větrných disturbancí...

Ips duplicatus

Ips typographus

Bruntálsko - Dětřichov nad Bystřicí, srpen 2018

Bruntálsko - Horní Benešov, srpen 2018

Bruntálsko - Břidličná, srpen 2018

Bruntálsko – Karlovice, srpen 2018

Bruntálsko – Karlovice, srpen 2018

Frýdecko-Místeco - Jablunkov, srpen 2018

Opavsko - Litultovice, srpen 2018

Frýdecko-Místeco - Paskov, srpen 2018

Jesenicko - Zlaté Hory, srpen 2018

Olomoucko - Moravský Beroun, srpen 2018

Vsetínsko - Kunovice, říjen 2018

Kroměřížsko - Rajnochovice, říjen 2018

Kroměřížsko - Loukov, únor 2019

Prostějovsko - Plumlov, září 2018

JM kraj, červenec 2018

JM kraj, červenec 2018

JM kraj - Bzenecko - sosnokaz, červenec 2018

Vysočina - Rokštejn, srpen 2018

Vysočina - Bransouze, srpen 2018

Vysočina – Radkovice, srpen 2018

Vysočina – Horní Vilémovice, srpen 2018

